

Fortællestoffet er en vigtig del af undervisningen i de første klasser. Her stifter børnene bekendtskab med gamle eventyr, sagn og myter, som er en betydningsfuld del af vores kulturarv.

Endvidere berører fortællingerne alment menneskelig spørgsmål som poetiske billeder, så eleverne kan spejle deres egen udvikling i dem. Ved at leve sig ind i fortællingernes billedverden, får børnene desuden næring til at udvikle en rig og levende tænkning. Der fortælles frit af læreren for klassen.

1. klasse

Fortællestoffet er her de gamle folkeeventyr. Der fortælles både nordiske eventyr og eventyr fra Grimms samling. Desuden kan der suppleres med eventyr fra andre kulturkredse.

Eventyrene rummer side om side væsner både fra den almindelige, sansbare verdens om f.eks. konger, prinser og prinsesser, tiggere, hyrder, håndværkere, dyr af forskellig slag, og væsner fra det overnaturlige rige som hekse, trolde, feer, nisser osv. Disse forskellige "virkeligheder" lever side om side, flettet ind i hinanden i folkeeventyrerne, og derved afspejler de børnene bevidsthedsform.

Helheden, hvor der er plads til et frugtbart samliv mellem realitet og fantasi, er det vigtigt at komme til en oplevelse af.

2. klasse

I 2. klasse er der to temaer for fortællestoffet. Det ene er de gamle dyrefabler, f.eks. fortællingerne om Mikkel Ræv. I de fortællinger billedliggøres den side af den menneskelige udvikling, som er knyttet til sanserne og drifterne.

Samtidig fortælles de gamle legender, der beskriver forskellige helgeners kamp for at følge deres ønske om at tjene de højeste. Centralt står fortællingerne om Frans af Assisi.

Disse fortællinger danner en kontrast til dyrefablerne. Sammen udgør fortælletyperne en helhed og afspejler den evige kamp mellem den ideelle stræben og fristelsen til at give efter for sine svagheder eller ensidigheder; en kamp, som altid foregår i os alle.

3. klasse

I 3. klasse fortælles der fra Det gamle testamente. Vægten lægges på Skabelsesberetningen, på paradisudrivelsen og de store patriarker. Disse fortællinger har i sig en billedliggørelse af den sjælekamp, som eleverne aldersbetinget gennemlever i løbet af 3. klasse, og som før i tiden blev kaldt trodsalderen. Gennem deres udvikling forlader de den uskyldige tilstand, der kendetegner de første skoleår, og de har brug for at finde deres "indre pa- eller matriark".

Desuden indgår fortællinger om de gamle, oprindelige erhvervsformer og håndværk. Eleverne hører om jord- og skovbrug, om fiskeri, minedrift, dyrehold og jagt. I forbindelse hermed kan der indlægges en periode, hvor klassen aktivt forsøger sig som håndværkere, f.eks. husbyggere eller jordbrugere. Fortællestoffet her danner en subtil og perifer begyndende overgang til historie- og geografiundervisningen. Den egentlige fagfaglige historieundervisning begynder dog først flere klassetrin senere.

4. klasse

Hovedtemaet i 4. klasse hentes først og fremmest fra den nordiske mytologi og fra den nordiske sagalitteratur med en grundig fremstilling af det verdensbillede, der findes i den ældre Edda. Halvt historisk, halvt mytisk stiger fortiden frem, dramatisk og handlingsmættet.

Skikkelser som Freja, Thor, Loke, Valkyrierne, Ragnar Lodbrog eller Rolf Krake bliver med deres heltemod og viljeskraft stående for børnene som idealer, symboler, som giver næring til deres eget viljes- og følelsesliv.

I 4. klasse er det mere vigtigt med mytiske fortællinger end direkte historieundervisning, men der lægges stor vægt på skildringen af dagliglivets helte: kvinder, mænd, bønder og slaver. Dette gøres gennem historiske livsbilleder og karaktertegning.

5. klasse

I 5. klasse bliver eleverne præsenteret for myter og heltefortællinger fra det gamle Indien, Persien, Mesopotamien og Egypten.

Derudover behandles græske myter og heltefortællinger som overgang til den klassiske tid. Persiens dualistiske verdensbillede italesættes, og det følges af fortællinger fra Mesopotamiens kultur og fortællinger om Egyptens faraoer, pyramider og mytologi.

Eleverne introduceres også for den græske kultur, der begynder med de olympiske lege, der også behandles i idrætsundervisningen. Der fortælles store heltefortællinger om eksempelvis Herakles, Theseus og Perseus.

Det kunne eksempelvis være undervisning om en Trojanske Krig og Odysseus' lange rejse, der baner vejen op til den egentlig græske kulturs omdrejningspunkt omkring demokrati og de første filosoffer. Hensigten er, at eleverne følger udviklingen fra mytiske billeder til historiske personer.

6. klasse

I 6. klasse tages udgangspunkt i Roms historie. Her lægges der vægt på den enkelte personligheds viljeskræftige indsats i det offentlige liv, på den kamp og strid, som formede romerstaten.

Der fortælles om det nye menneskelige princip, som ligger til grund for romerstaten: romerloven, skabt af mennesker for at opfylde retfærdighed for den romerske borger.

Vi begynder med historien om Roms grundlæggelse på de syv høje, hvorefter der må gøres et udvalg i fortællinger om de romerske konsuler og kejsere, f.eks. Cæsar og Augustus.

Rom danner også baggrunden for kristendommens tilblivelse og giver hermed en forståelse for den senere herskende kirke, som bliver den toneangivende åndsmagt i Middelalderen.

7. klasse

I 7. klasse er opdagelsesrejsende, renæssance og reformation de centrale temaer.

Eleverne arbejder med overgangen fra Middelalder til nyere tid, hvor renæssancen og reformationen står centralt. De møder kirkens autoritet og de afgørende brud mellem katolicisme og protestantisme, herunder reformation og modreformation. Samtidig behandles de nye strømninger indenfor kunst, videnskab og filosofi, som præger renæssancens menneskesyn.

Betydningsfulde personer, der kunne skildres, er bl.a. Martin Luther, John Calvin og Savonarola på den religiøse scene, samt Leonardo da Vinci, Tycho Brahe og Johannes Kepler inden for kunst og videnskab. Eleverne skal have indblik i, hvordan renæssancens ideer banede vejen for en ny tidsalder.

Et andet hovedtema er de store opdagelsesrejsende, hvor grænserne for den kendte verden søges sprængt. Profeten Muhammeds liv og lære og islams udbredelse gennemgås samt Middelalderens kultur med dens mange polariteter som f.eks. kirke og stat, klosterkultur og riddervæsen. Korstogene og mødet med den arabiske kultur beskrives foruden det feudale samfunds opbygning og Middelalderens bydannelse.

Betydningsfulde personer, der skildres i undervisningen vedr. opdagelsesrejsende kunne være Marco Polo, Henrik Søfareren og Christopher Columbus. Centralt for undervisningen er at eleverne beskæftiger sig med opdagelsesrejser, hvor grænserne søges sprængt.

8. klasse

I 8. klasse er Den Franske Revolution og det 19. og 20. århundrede de centrale temaer. I forbindelse med Den Franske Revolution bliver eleverne præsenteret for udslagsgivende skikkelser som Solkongen, Rousseau, Voltaire og Napoleon.

Der undervises også i den amerikanske uafhængighedskrig og herunder diskuteres begreber som frihed, lighed og broderskab.

I forbindelse med det 19. og 20. århundrede undervises der i udvalgte kapitler af verdenshistorien fra den industrielle revolution til slutningen på 2. verdenskrig.

Hovedvægten lægges på tekniske opfindelser, industrialiseringen og de afgørende konsekvenser, den har fået for samfundets udformning. Der tages temaer op som f.eks transportens udvikling i lyset af dampkraft og jernbanen.

Urbaniseringen og dens følger tages ydermere op: Boligforhold, kostforhold osv. Derudover arbejdes der med de to verdenskrige. Herunder 1. verdenskrig, mellemkrigstiden, Den Russiske Revolution, nationalismens blomstring (og de fascistiske bevægelser), 2. verdenskrigs ændring af verdensbilledet samt grundlæggelsen af FN.

9. klasse

I 9. klasse arbejdes der med fire temaer.

Industrialisering

Forudsætninger, forløb og følger af den første industrialisering i Danmark er sigtet med dette forløb.

Der samles op på fortællestoffet fra 8. klasse, men temaerne sættes overvejende i forbindelse med den danske udvikling.

Eleverne får indblik i de store forandringer der, både økonomisk og socialt, skete i Danmark i perioden fra omkring 1870 til 1914. Grundlaget for velfærdsstaten italesættes.

Der er lagt vægt på, at eleverne forstår både interne og eksterne faktorer, der i et samspil skabte forudsætningerne for den første industrialisering, samt de ændrede levevilkår for store dele af befolkningen, som industrialiseringen førte til.

Arbejdet med forløbet giver også eleverne indsigt i, hvordan industrialiseringen var med til at bane vejen for større ligestilling mellem kønnene.

Den kolde krig

Eleverne får viden om perioden fra omkring 1945 til 1990. Her lægges vægt på hvordan verden var domineret af to supermagter, som konstant bevægede sig på kanten af at udløse en altødelæggende krig.

Den kolde krigs forudsætninger præsenteres og diskuteres. Desuden bliver afgørende begivenheder og episoder fra perioden behandlet, og der fortælleres, hvordan perioden

bestod af faser præget af afspænding og nye spændinger. Endelig handler forløbet om, hvorfor Den kolde krig sluttede og med hvilke konsekvenser for de involverede parter.

Ydermere arbejdes der intenst med nutidens NATO, og aktuelle geopolitiske temaer tages op.

Antisemitisme og Holocaust

Undervisningen gør rede for udviklingen af antisemitismen i Europa siden Middelalderen, hvordan grundlaget for modstanden mod jøder ændrede sig fra overvejende at have religiøse begrundelser til at blive forklaret ud fra forestillinger om racer og deres egenskaber.

Eleverne arbejder med antagelsen om, at det ikke var Hitler og hans nazistiske medløbere, der opfandt afskyen over for jøderne, men at de gennem dygtig propaganda forstærkede antisemitismen til et niveau, der gjorde Holocaust mulig.

Igenem forløbet arbejdes der med, hvordan Holocaust-lignende situationer ikke må gentages i den moderne verden.

Censur og ytringsfrihed

Målet er, at eleverne erhverver sig viden om ytringsfrihed og censur i en historisk og samfundsmæssig sammenhæng.

Arbejdet skal styrke elevernes forudsætninger for at reflektere over muligheder, dilemmaer og udfordringer, som ytringsfrihed vs. censur rummer i nutiden og fremtiden.

I undervisningen behandles nedslag i danmarkshistorien, hvor censuren er blevet praktiseret med hård hånd. Derudover skal nedslagene bane vejen frem mod ytringsfrihedens og grundlovens indførelse i 1849. Ydermere arbejdes der samfundsfagligt med ytringsfrihedens plads i samfundet i dag.

Kompetencemål samt færdigheds- og vidensområder efter 9. klasse

Kronologi og sammenhæng

Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.

Kronologi, brud og kontinuitet

- Eleven kan sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng
- Eleven kan forklare hvorfor historisk udvikling i perioder var præget af kontinuitet og i andre af brud

Principper for overblik

- Eleven kan anvende principper for inddelingen af historien til at få et historisk overblik
- Eleven kan forklare brug af principper for inddeling af historien til at få et historisk overblik

Det lokale regionale og globale

- Eleven kan forklare historiske forandrings påvirkning af samfund lokalt, regionalt og globalt

Historiekanon

- Eleverne har kendskab til kanonpunkterne i historiefaget

Kildearbejde

Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger.

Historiske problemstillinger og løsningsforslag

- Eleven kan formulere historiske problemstillinger
- Eleven har viden om udarbejdelse af historiske problemstillinger
- Eleven kan udarbejde løsningsforslag på historiske problemstillinger med afsæt i udvalgte kilder

Kildeanalyse

- Eleven har viden om kildekritiske begreber
- Eleven kan udvælge kilder til belysning af historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kriterier for søgning af kilder

Sprog og skriftsprog

- Eleven kan målrettet læse historiske kilder og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om historiske problemstillinger

Historiebrug

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid.

Historiske scenarier

- Eleven kan udlede forklaringer på historiske forhold og forløb ud fra historiske scenarier

Konstruktion og historiske fortællinger

- Eleven kan redegøre for sammenhænge mellem fortidfortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger
- Eleven har viden om historiske fortællingers brug i et samtids- og fremtidsrettet perspektiv

Historisk bevidsthed

- Eleven kan redegøre for brug af fortiden i argumentation og handling
- Eleven kan diskutere egen og andres historiske bevidsthed
- Eleven har viden om faktorer, der kan påvirke historisk bevidsthed

